

Maaseutuyrittäjyyttä Salzburgissa

Huhtikuussa 2017 Itävaltaan tehdyn opintomatkan terveisiä

Anne Tuomivaara
projektkoordinaattori
Lapin yliopiston Arktinen keskus
Lappari-hanke

Esityksen aiheet:

- Salzburgin osavaltion luonnonoloista
- Osavaltion elinkeinoista
- Maatalouden rakenne osavaltiossa
- Maitotalous Salzburgissa
- Karja
- Tiloilla tapahtuva jatkojalostus
- Koulutilan maidon hyödyntäminen
- Pinzgaunlehmä, muita lehmärotuja

Luonnonolot maaseutuelinkeinojen kannalta

- Salzburgin osavaltio sijoittuu suurelta osin Alppien alueelle
- Maasto on erittäin vaihtelevaa ja jyrkkäpiirteistä
- Talvella lunta voi olla hyvinkin paljon
- Normaalisti kesäkausi alkaa huhtikuussa
- Lehmien alppilaidunkausi toukokuun alusta syyskuun loppuun
- Tiiviisti rakennetut kylät, joiden keskinäinen etäisyys muutamia kilometrejä
- Suuria kaupunkeja vähän
- Maa-alta ja metsät lähes täysin yksityisomistuksessa

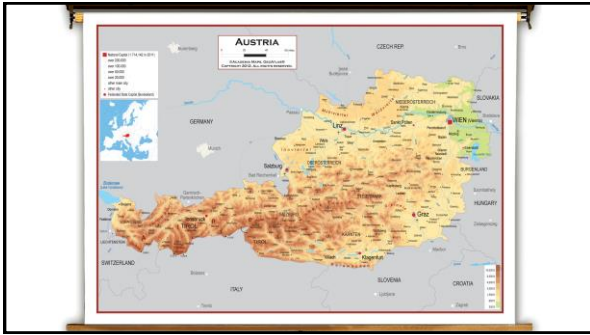

Osavaltion elinkeinoista

- **Tärkein elinkeino matkailu**
  - Talvimatkailu lasketteluun ja muihin lumiaktiviteetteihin perustuvaa
  - Kesämatkailu patikointia, maastopyöräilyä ja muita luontoon liittyviä toimintoja
    - Kattava reittiverkosto, hyvin rakennetut polut ja pyöräilyreitit
- **Maatalous tärkeä ja arvostettu elinkeino**
  - "ilman ruoantuotantoa ja karjan ja maataloustuotannon tuomaa ympäristönhoitoa ei ole matkailuakaan"
  - Maatiloilla lähes poikkeuksetta myös muita ansiokeinoja

Maatalouden rakenne Salzburgin osavaltiossa

- Tilat pieniä ja suhteellisen lähellä toisiaan
- Maidon- ja lihantuotantoa, hedelmänviljelyä, hunajantuotantoa, kalanviljelyä, yrttien ja muiden luonnontuotteiden keruuta ja jatkojalostusta
- Salzburgin alueen tilat valtaosin luomussa
  - koko Itävallassa tiloista 20 % luomussa (luomua eniten Euroopassa suhteessa viljelypinta-alaan)

Maitotalous Salzburgin osavaltiossa

- Keskiarjaluku 15-25 lypsävää
- Karjanpito perustuu vuodenkiertoon, jossa karja on viisi kuukautta vuodesta alppiniityillä korkealla vuoristossa
  - Alempana kylien alueella laidunpinta-alat melko pieniä
- Maito toimitetaan mejereihin, joita osavaltion alueella muutamia
  - Meijerin maksama tuottajahinta 22 senttiä, luomulisä 17 senttiä
- Osa maidosta jalostetaan itse
  - Tuotteet käytetään omalla tilalla matkailijoille tai myydään alueen asukkaille ja matkailuyrityksiin
  - Lähiruoka on matkailuyrityksissä ERITTÄIN ARVOSTETTUA

Tiloilla tapahtuva jatkojalostus

- Juustot, voi, herajalosteet, muut maitotuotteet
- Tilateurastamot => teurastus, paloittelu ja muu jatkojalostus omalla tilalla
- Laillinen viinanpolto tilan omista hedelmistä
- Kalan ja riistan jatkojalostusta
- Yrttien ja muiden luonnontuotteiden jatkojalostusta, myös tähän liittyvää matkailua
- Itävaltalainen/salzburgilainen mentaliteetti:
  - riippumattomuus tärkeää

Karja

- Valtarotujen lehmä ei juurikaan näkynyt
- Rodut valikoituneet vaikeiden maasto-olojen mukaisesti
- Sveitsinruskea, jersey, pinzgaunlehmä, tirolinlehmä ym. rotuja
- Rotuihante:
  - keveä, ketterä, suhteellisen pieni, hyväsoikkainen/mustat sorkat, mustaturpainen, tummapäinen

---

Bruckin maatalousoppilaitoksen alkuperäiskarjan maidon hyödyntäminen

- 35 lypsävää, koko tila luomussa, peltoa 30 ha + alppilaitumet
- Kaikki lehmät pinzgaunlehmä, alueen omaa alkuperäiskarjaa
- Maito jatkojalostetaan koululla ja tuotteet käytetään koulun ravintolassa
- Maidon jatkojalostus kuuluu opintoihin
- Tuotteita mm. paikalliset perinteiset juustot
  - Yrttijuusto, vuoristajuusto
  - Tuotteilla paikallinen laatumerkki
  - Ei ole haettu EU:n merkkejä
- <http://www.lfs-bruck.at/>

Pinzgaunlehmä

- Alueen vanhin lehmärotu, 4000-5000 lisääntyvää yksilöä
- Tumman punaruskea, selkä ja mahan alaosa valkoiset
  - Mustia syntyy harvoin ja ne säilytetään aina => tuovat karjaonnen
- Elopaino 500-600 kiloa
- Ketterä ja rauhallinen, sarveton

Pinzgaunlehmä

- Kehittyy hitaasti, astutetaan vasta kolmevuotiaana
- Kasvatetaan sekä maidon- että lihantuotantoon, myös tärkeä maisemanhoitolehmä
  - Lihaa tuotettaessa risteytykset esimerkiksi simmental-rotuun yleisiä
  - Rotua on viety lähivaltioihin ja viedään edelleen

MAITO:

- Keskituotto 6000 kiloa, vaihteluväli 4000-10000 kiloa
  - Rasva 4,2, valkuainen 3,5 (kesäkaudella nousee)
  - Korkea kaseiinipitoisuus, hyvät prosessointiominaisuudet

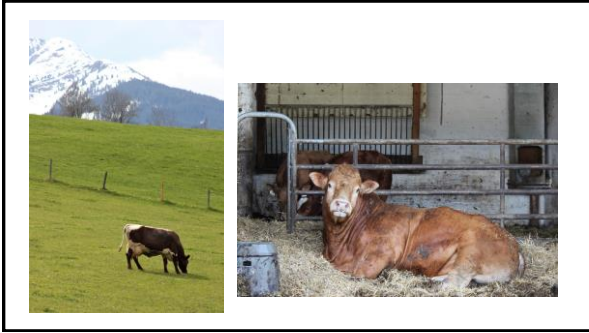

Muita rotuja

- **Tirolinlehmä**
  - Pienikokoinen, kokoonsa nähden hyvälypsyinen
  - Erittäin hyvin sopeutunut vuoristoisille lautumille
  - Tuuheakarvainen, utare pieni
  - Maidon rasvaprosentti
    - talvialkaan 4,8
    - kesän laidunkaudella 6
- **Sveitsinruskea**
  - Suurempi, tuottoisampi
  - Rakenteeltaan kevyt

Laitumelta lautaselle

Heratuotteita, paikallista salaattijuustoa, smoothiä

Hunajalikööriä

Oman tilan voita

Mesiviiniä

Lammesta lautaselle
